

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!karkören hemü
wclatan vekbim!

İŞÇİNİN SESİ

Devrimin de partinin de
güvencesi işçilerdir.
Tanklara gelen
devrimle gidecektir!Yıl:8, Sayı:207-208
6 Eylül 1982

ÇEK-AL

II

TKP DAVASI İDDİANAMESİ

Operasyonun başlamasını takiben isim işyeri ve ikametgah itibarı ile tesbit olunan önemli mevkideki parti üyelerinden birçoğunun ele geçirilememesi ve yapılan tahkikatlarda bu kimselerin kısa bir süre önce ev veya iş yerlerini terk etmiş olduklarının anlaşılması parti tarafından alınan güvenlik önlemlerinin uygulanma ve bu husustaki başarı seviyesi hakkında bir fikir verebilmektedir.

Parti Merkez Komitesi üyelerinden Mehmet Aydan Bulutgil'in evinde ele geçirilen dokümanlar arasında bulunan ve TKP Merkez Komitesi üyesi Aydın Meriç tarafından gönderilen talimat mahiyetindeki tarihsiz bir mektupta yer alan, "Önümüzdeki 2-3 ay içinde bir saldırı olasıdır. Bu nedenle bu notu aldığın andan itibaren bütün önemli il komiteleri içinde özel çalışma açılmalıdır ve özellikle güven açısından sağlam bağlar oluşturmaya ağırlık ver. Hiçbir zaman sadece yöre ve il sekreterlerinden oluşan bağı tek tutma, 2-3 ayrı kanalın olmalı, bu çok önemli" şeklindeki hususlar, TKP'nin güvenlik konusundaki talimatlarına münferit bir örnek olarak gösterilebilir.

Partinin yöre komitesi ve daha üst kademelerde görev yapan mensuplarının şehir içindeki gezileri ve şehirlerarası seyahatleri sırasında, kendilerini tanıyan güvenilir bir partili tarafından güvenlik nedeniyle takip edildikleri anlaşılan başka bir husustur.

TKP parti yayınları

TKP Merkez Komitesi yayın organı *Atılım*'ın bir tanesi Ankara'da, ikincisi ise İzmit'te olmak üzere baskısının yapılabildiği bir matbaa ile bir basım ve dağıtım ünitesi ele geçirilmiştir.

Ankara'daki basım ve dağıtım ünitesinde iki ayrı iş yerinde, bir fotokopi makinası, biri ofset baskı yapabilen iki adet teksir makinası ele geçirilmiş,

İzmit'te ise Şark Mobilya adlı bir mobilya mağazasının içindeki gizli kapıdan geçilen bölmede, bir ofset makinası, bir teksir makinası, bol miktarda matbaa ve çinko malzemesi ile kağıt ve gizli bölmeleri bulunan iki adet çanta ele geçirilmiştir.

Parti yayınlarının hazırlanmasının, basım ve dağıtım işleminin, Merkez Komitesi üyesi ve İdeoloji ve Propaganda-Ajıtasyon Seksiyonu sorumlusu firardaki Veysi Sarısözen tarafından yönetildiği; yurt dışında hazırlanan *Atılım*'ın metninin İstanbul'a kuryeler vasıtası ile mikro-film şeklinde gönderildiği, bunların parti matbaasında çoğaltılarak yöre komitelerine dağıtıldığı anlaşılmıştır.

Diğer yandan, *Politika, Ürün, Güneşli Dünya, Yeni Çağ, Gündem, Savaş Yolu, Çağ, Barış ve Sosyalizm Sorunları, Konuk Yayınları* gibi 12 Eylül öncesinde yayınlanan yayın organlarının TKP'ye ait oldukları veya TKP üyelerince neşredildikleri, parti üyelerinin beyanları muvacehesinde açıklık kazanmıştır.

Nitekim Mehmet Aydan Bulutgil Ankara Emniyet ifadesinde, sanıklardan Doğan Görsev'in parti adına Konuk Yayınevi'ni işlettiğini ve görevinin sosyalizm, Marksizm-Leninizm konularında çeviri kitaplar yayınlamak olduğunu ve Doğan Görsev'in kendisine bağlı olarak çalıştığını 1.5.1976-31.12.1976 arası kesin tarih vererek ifadesinin 12. sayfasında açıklamıştır.

TKP paralelindeki kuruluşlar

Parti tarafından yığın örgütleri, demokratik kitle örgütleri, sendikalar, kooperatifler, odalar adlarıyla anılan örgütlenmelerden, İlerici Gençler Derneği (İGD), İlerici Kadınlar Derneği (İKD), Türkiye Barış Komitesi (TBK), İlerici Liseliler Derneği (İLD), Köy-Der, Töb-

Der adlı örgütlerin parti üyeleri tarafından kontrol altında tutuldukları açıklık kazanmıştır.

Ayrıca, bazı yerlerde İGD ve İKD şubelerinin TKP üyeleri tarafından kurulmuş olmasına mukabil, bazı yerlerde de kurulmuş şubelerin yönlendirilmesinin, sıradan dernek üyeleri arasında görülen bazı partililer tarafından oluşturulmuş hücrelerce yapıldığı anlaşılmıştır. Bunların dışında kalan diğer kuruluşlarda ise kilit noktalara TKP üyesi şahısların getirilmesi ve bu şahısların nüfuz edilen örgütün bulunduğu yerdeki parti biriminin alakalı üyesine bağlanması suretiyle parti istekleri doğrultusunda yönetilip yönlendirilmek istendiği de anlaşılmıştır.

Konuyla ilgili olarak Marmara Yöre Komitesi Sekreteri Sarıca parti adlı Ulvi Oğuz ifadesinde, "Parti, demokratik kitle örgütlerini, bu örgüt içinde bulundurduğu hücreleri vasıtası ile kontrol eder" demiştir.

Ayrıca İGD, İKD, TBK, İLD gibi partinin kontrolünde bulunan örgütlerin yanısıra DİSK üyesi MADEN-İŞ, BANK-SEN, BAYSEN, ASTER-İŞ, YENİ HABER-İŞ, Türkiye Yazarlar Sendikası, GENEL-İŞ İzmit ve Adapazarı şubeleri, PETROL-İŞ, Makina ve Elektrik Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, TÜTED, Birlik Dayanışma Gurubu gibi kuruluşların TKP ile ilişkili bulunduğunu Türkiye çapındaki operasyonda yakalanan kimseler beyan etmişlerdir.

Bunlara ilaveten TKP'nin kırsal kesimde zayıf olduğu şekilde bir değerlendirme ile bu kesime hulûl amacıyla 1978 yılı başlarından itibaren KÖY-KOOP'lara el attığı ve giderek 1979 yılı içinde bu kuruluşların yönetimini ele geçirdiği de yakalanan şahısların ifadeleri meyanındadır.

TKP'nin, bu örgütlerin ellerinde bulundukları mali imkandan da

yararlanmak suretiyle yüzbinlerce kişiyi etkilemeyi amaçladığı, üzerinde durulması gereken diğer bir unsurdur.

a. TKP-İGD ilişkileri

TKP, kendi politikası doğrultusunda gençlik yığınlarını etkilemek, bu gençlik yığınları içerisinde parti üyeleri kazanmak amacı ile gençlik örgütlenmesine girişti. Bu çalışmalar sonucu 30.12.1975 tarihinde İGD rumuzlu İlerici Gençler Derneği partinin kararı ile TKP üyesi ve sempaticizami gençlerin önderliğinde kurulmuştur.

TKP, İGD'yi sadece TKP'ye üye ve sempaticizan gençler ile sosyalist gençlerin oluşturduğu bir örgüt olarak görmemiş, daha geniş gençlik yığınını içine çekebilecek bütün ilerici düşünceli gençleri bünyesinde toplamak için çalışmış ancak, bu gerçekleşmemiş ve İGD, TKP üye ve sempaticizanların oluşturduğu bir örgüt olarak kalmış ve TKP İGD'nin çalışmalarını genel olarak yönlendirmiştir.

İGD, özellikle yüksek öğrenim gençliği içerisinde örgütlenmiş ve öğrencilerin akademik sorunlarını dile getirerek örgütsel genişlemeye hız vermiştir.

TKP İstanbul İl Komitesine bağlı Gençlik Komitesi tarafından yönlendirilen İGD, 1977 yılından itibaren TKP Merkez Komitesi'ne direkt bağlı Merkezi Gençlik Komitesi tarafından yönlendirilmeye başlanmıştır. İGD'yi yönlendiren TKP Merkezi Gençlik Komitesi, parti adı Erdem adlı şahsın sekreterliğinde Ahmet Muhtar Sökücü ve Alaattin Taş adlı şahıslardan oluşmaktadır.

Merkezi Gençlik Komitesinin görevi, İGD'nin faaliyetlerinin genel olarak yönlendirilmesi ve gençlik içindeki parti faaliyetinin genel esaslarının çizilmesidir.

İstanbul içindeki gençlik örgütlenmesinde faaliyetinde bulunan partili örgüt üyeleri, TKP Merkezi Gençlik Komitesine bağlıdır. Ayrıca, yörelerde il komitelerine bağlı olarak faaliyet gösteren ve o illerdeki gençlik içinde partisel faaliyeti yönlendirmekle görevli gençlik komiteleri bulunmaktadır.

Merkezi Gençlik Komitesi ile illerdeki gençlik komiteleri arasında partisel bağ bulunmamasına rağmen, Merkezi Gençlik Komitesinin tesbit edeceği genel prensipler, yöre sekreterleri aracılığı ile illerdeki gençlik komitelerine ulaştırılmaktadır.

TKP İGD'yi komünist yeni kadroların yetişeceği bir örgüt olarak görmüş, İGD faaliyetleri içinde yetişen ve parti üyesi olan bazı gençler daha sonra partisel faaliyetin başka alanlarına kaydırılmışlardır.

İGD yayın organı olarak *İlerici*

Yurtsever Gençlik ve Gençlik Dünyası adlı gazeteleri çıkarmıştır. Bu gazeteler genel olarak TKP politikası doğrultusunda yayın yapmışlar ve propaganda faaliyetleriyle örgütsel genişlemeyi sağlamışlardır. Bu yayın organlarını çıkaran sorumlulardan Bahattin Seven, Baki Temel Saçlı ve Erkan Tuskan TKP üyesidirler.

Ayrıca İGD Yürütme Kurulu üyelerinin tümü TKP üyesidirler.

Merkezi Prag'da bulunan Uluslararası Öğrenci Örgütü ve merkezi Budapeşte'de bulunan Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu'na üye olan İGD'nin uluslararası ilişkileri yürütme sorumlusu olan Dr. Cüneyt Başbuğ, aynı zamanda TKP üyesidir.

b. TKP-İKD ilişkileri

TKP, kadınlar arasında propaganda ve bilinçlendirme çalışmaları yürüterek kadın kitlelerini işçi hakları ve demokratik haklar için yürütülen mücadelenin içine çekmeyi amaçlamıştır. 1975 yılı başlarında TKP Merkez Komitesi yayın organı olan *Auhm* gazetesinde yer alan bir yazıda, "Dünya kadın yılı ilan edilen 1975 yılını, kadın örgütleri kurarak karşılayalım." denilmektedir. Bir talimat ve çağrı niteliğinde olan bu yazının yayınlanmasından sonra TKP üyesi ya da sempaticizami olan kadınlar, bir kadın örgütü kurmak amacı ile İstanbul'da, kendi çevrelerinde, çeşitli girişimlerde bulunmuşlar, diyaloglar kurmuşlar, evlerde hazırlık toplantıları yapmışlardır.

İKD'nin kuruluşunda başlıca rolü oynayan TKP üyeleri, Gönül Dinçer (Taylan), Zühal Meriç ve Şeyda Talu, ileri görüşlü bir kişi olarak bilinen Avukat Bakiye Beria Onger'e kurulacak olan kadın örgütüne başkan olması için teklif götürmüşler ve onun bu teklifi kabul etmesinden sonra İlerici Kadınlar Derneği (İKD) kurulmuştur.

TKP, politikasını, bu dernek içindeki parti üyeleri eliyle yürütmüş ve bu örgütlenmeyi genel olarak yönlendirmiştir.

İKD, kadınların değişik sorunlarını (kreş, eşit ücret vb.) dile getirerek bu sorunlar etrafında çeşitli kampanyalar düzenlemiş, bu faaliyetler sırasında İKD içindeki TKP üyeleri, TKP politikası doğrultusunda İKD üyelerini propaganda ve eğitim yolu ile etkileyerek onlarda ilerici ve sosyalizme açık fikirler uyandırmaya çalışmışlardır.

1977 yılına kadar TKP İstanbul parti örgütünün yönlendirmesi ile çalışmalarını sürdüren Kadın Komitesi, bu tarihten itibaren TKP Merkez Komitesine direkt olarak bağlı olan Merkezi Kadın Komitesi adını alarak, İKD'nin çalışmalarını daha merkezi bir şekilde,

genel olarak yönlendirmeye başlamıştır.

İKD'yi yönlendiren TKP Merkezi Kadın Komitesi, Gönül Dinçer (Taylan) sekreterliğinde Şeyda Talu ve Zülal Kılıç'tan oluşmaktadır. Bu komitenin görevi; bir yandan İKD'nin çalışmalarını genel olarak yönlendirmek, diğer yandan kadın örgütlenmesiyle ilgili TKP politikasının genel prensiplerini çıkarmaktır.

Merkezi Kadın Komitesine bağlı olarak İstanbul üç bölgeye ayrılmıştır: 1. Anadolu Yakası Bölgesi. Sorumlusu: Yaşanur Uyanık, 2. Fatih-Bakırköy Bölgesi. Sorumlusu: Bilge Gömüç (Sanıklarımızdan TKP üyesi Yazıcı parti isimli Mehmet Erhan Gömüç'ün eşidir.), 3. Taksim-Boğaz Bölgesi. Sorumlusu: Saadet Arıkan.

Yörelerde, kadınlar arasında yapılan örgütlenmeler ve İKD şubelerinin açıldığı illerdeki kadın komiteleri, il komitelerine bağlıdır. İl komitelerine bağlı kadın komiteleri ile Merkezi Kadın Komitesi arasında partisel bir bağ bulunmamaktadır.

İKD'nin yayın organı *Kadınların Sesi* gazetesinin yöneticiliğini yapan Berrin Uyar, TKP üyesi olarak sanığımızdır.

Ayrıca İKD Yönetim Kurulunu oluşturanlardan, Yüksel Selek, Ayşe Rezzan Vassaf, Ayşe Çoşkun ve Ayşe Çiçek Yağcı adlı şahıslar TKP üyesidirler.

c. TKP-TÖBDER ilişkileri

TKP, öğretmenlerin kurduğu TÖBDER içinde partisel faaliyet yürütmüş, bu faaliyetleri sırasında öğretmen kitleleriyle bağ kurmayı ve bu kitleyi kendi görüşleri doğrultusunda etkilemeyi amaçlamıştır.

TKP'nin TÖB-DEK içindeki faaliyetleri neticesinde, TÖB-DEK içinde TKP üye ve sempaticizanlarının başını çektiği Birlik ve Dayanışma Gurubu ortaya çıkmıştır. Böylece TKP'nin partisel faaliyeti esas olarak Birlik ve Dayanışma Guruplarını yönlendirmek ve bu gurupların öğretmen kitleleri içinde yaygınlaştırılması şeklinde yürütülmüştür.

TKP'nin TÖB-DEK içindeki çalışmalarını Birlik ve Dayanışma Guruplarıyla yönlendirmek amacı ile, TKP Merkez Komitesi'ne direkt bağlı TKP Merkezi Öğretmenler Komitesi oluşturulmuştur. Bu komite, Merkez Komite üyesi Erdal Talu'ya bağlı olarak Hasan Gürkan, Süleyman Altaş ve Musa Kasa adlı öğretmenlerden meydana gelmiştir.

İstanbul'da öğretmen kitleleri içinde çalışmakla görevli TKP üyesi öğretmenler, Merkezi Öğretmenler Komitesine bağlı olarak partisel faaliyetlerini yürütmektedir.

Yörelerde ise öğretmen hareketinin

önemli olduğu ve parti üyesi öğretmenlerin bulunduğu illerde, il komitesine bağlı olan ve öğretmenler içindeki partisel faaliyeti yürüten öğretmen komiteleri kurulmuştur.

d. TKP-TMMOB ve TÜTED ilişkileri

TKP, teknik elemanları bir orta tabaka kesimi ve çalışma koşulları itibarıyla işçi sınıfına yaklaşan bir kesim olarak görmekte ve bu nedenle işçi sınıfının mücadelesinde işçi sınıfının yanında yer alabilecek bir kesim olarak değerlendirmektedir.

TKP'nin teknik elemanlar arasındaki çalışması esas olarak Türkiye Mimar Mühendis Odaları Birliği ve Türkiye Teknik Elemanlar Derneği içinde tezahür etmektedir. TKP bu kuruluşlar içinde sürdürdüğü örgütlenme çalışmaları sonucu TMMOB'ye bağlı bazı oda ve şubeler ile ... kazanmıştır. TKP özellikle TMMOB'ye bağlı Makina Mühendisleri ... sürekli olarak korumuştur. Ayrıca İnşaat Mühendisleri Odasında da etkinlik sağlamıştır.

Teknik Elemanlar içindeki... etmek ve yönlendirmek amacı ile ... sekreterliğinde kurulan TKP Merkezi Teknik Elemanlar Komitesi' ... adlı şahıslardan oluşmaktadır. *

İstanbul'da TMMOB'ye bağlı odaların içinde faaliyet gösteren TKP üyeleri Merkezi Teknik Elemanlar Komitesine bağlıdır. Diğer yörelerde ise mahalli örgütlenmeye bağlı olarak faaliyet sürdürürler.

e. TKP-KÖY-KOOP ilişkileri ve köylülük çalışması

... işçi sınıfının yandaşı olarak geniş köylü yığınlarını gören TKP'nin 1981 yılında yapılan Merkez Komitesi Plenumunda partinin köylülük içindeki faaliyetlerinin yetersiz kaldığı anlaşılmış ve bu alandaki çalışmaların artırılması için karar alınmıştır. *

1977 yılında parti kararı ile, özellikle topraksız ve az topraklı köylüler ile bağlar kurulabilmesi için köylü dernekleri oluşturulmasına çalışılmış, bunun neticesinde merkezi Bursa'da olan Marmara Köylüleri Birleşme Derneği (Marmara Köy-Der) parti üyelerinin öncülüğünde kurulmuştur.

Marmara Köy-Der, aynı zamanda TKP Bursa İl Komitesi üyesi olan Avukat Münir Derçin ve parti üyesi Fevzi Kavuk adlı şahıslar tarafından

yönlendirilmiş, çeşitli köylerde oluşturulan Birlik Dayanışma guruplarıyla örgütlenmeye gidilmiştir.

Bu meydana merkezi İzmir'de bulunan Ege Köy-Der'in de kurulması gerçekleştirilerek Ege bölgesinde örgütlenmeye geçilmiştir.

Merkezi Ankara'da bulunan Köy-Koop birlikleri içinde partisel faaliyetlerini sürdüren TKP'nin parti politikası özellikle Trakya yöresinde kurulan Köy-Koop birlikleri içinde etkili olmuştur. Bu çalışmaları, aynı zamanda TKP İstanbul Trakya Yöre Komitesi üyesi olan Cevdet Kocaman yönlendirmektedir.

Marmara yöresinde köylülük çalışmaları ise Enver Yapıcı adlı parti üyesi şahıs tarafından yönlendirilmektedir.

f. TKP-Barış Komitesi ilişkileri

Barış Derneği, dünyada doğrudan veya dolaylı olarak sosyalist ülkelerin, özellikle SSCB'nin etkisindedir. Bu dernekler sayesinde SSCB kendi propagandasını yaparak batı ittifaklarının güçlenmesini dünyada kamuoyu oluşturarak engellemeye çalışmaktadır.

Türkiye'de Barış Derneği'nin kurulması TKP kararı ile olmuş, bu derneğin kurulmasında TKP üye ve sempatanları aktif rol oynamışlardır.

Barış Derneği'nin kurulmasıyla ilgili hazırlıkları yürütme görevi, TKP tarafından parti üyesi Bedir Aydemir'e verilmiş ve adı geçen TKP Merkez Komite ve Polit-Büro üyesi Aydın Meriç'e bağlı olarak çalışmıştır. Bedir Aydemir'in yönetiminde Zülal Kılıç, Mehmet Karaca, Orhan Taylan ve Enis Coşkun adlı parti üyelerinden oluşan bir hazırlık komitesi kurulmuştur. Bu komite mensupları, Barış Derneği'nin kurulması için değişik politik görüşlere sahip kişilerle diyaloglar kurarak, kuruluş çalışmalarını yürütmüşlerdir.

Yapılan çalışmalar sonucu kurulan Barış Derneği'nin üye alımında güttüğü politika, üye sayısının çokluğu yerine toplumda etkinliği olan çeşitli mesleklerdeki (üniversite öğretim üyeleri, doktorlar, sanatçılar, yazarlar, CHP sol kanat milletvekilleri vb.) şahısların üye kaydedilerek derneğin etkinliğinin artırılması şeklinde olmuştur.

Barış Derneği içindeki partisel faaliyeti yürütmek ve dernekte TKP görüşlerini etkili kılabilme amacı ile, TKP Merkez Komitesi üyesi Erdal Talu'nun yönetiminde Enis Coşkun ve Ali Taygun'dan oluşan bir komite kurulmuştur.

Merkezi Helsinki'de bulunan Dünya Barış Konseyi'ne üye olan Barış Derneği'nin adı bilahare Türkiye Barış Komitesi olarak değiştirilmiştir.

Barış Derneği'nin 1979 yılında yapı-

lan genel kurulundan sonra Ankara ve İzmir'de bölge temsilcilikleri oluşturulmuştur.

Parti üyesi Enis Coşkun Barış Derneği'nin Genel Sekreteridir.

g. TKP'nin sendikalarla ilişkileri

Sendikaları işçi sınıfını anti-kapitalist yönde bilinçlendiren örgütler olarak gören TKP, bu potansiyel üzerinde etkili olabilmek için sendikalar içinde örgütlenme çalışmalarını sürdürmüştü ve üyelerini sendikaların fabrikalarda örgütlenmesinde aktif rol almaya çağırılmıştır.

1977 yılına kadar İstanbul İl Komitesine bağlı olarak faaliyet gösteren Sendikalar Komitesi, bu tarihten sonra TKP Merkez Komitesine direkt bağlı Merkezi Sendikalar Komitesi durumuna yükselmiştir.

Bu komite, Bekir Sıtkı Coşkun'un sekreterliğinde Mehmet Karaca ve Kemal Daysal adlı şahıslardan oluşmaktadır.

İstanbul'da sendika genel merkezlerinde ve sendika şubelerinde bulunan parti üyelerinin bağlı olduğu bu Merkezi Sendikalar Komitesinin görevi, TKP'nin sendikalar içinde izleyeceği politikanın genel esaslarını belirlemek ve günlük olarak TKP'nin sendikalar içindeki faaliyetlerini yönlendirmektir.

Yörelerde, mahalli il komitelerine bağlı olarak faaliyette bulunan sendika komiteleriyle Merkezi Sendikalar Komitesi arasında çeşitli şekillerde kurulan bağlar sonucu, gerekli yönetim ve yönlendirmenin koordinasyonu sağlanır.

TKP'nin Genel Merkez düzeyinde etkili olduğu sendikaların başında Maden-İş sendikası gelmektedir.

Maden-İş Sendikası Genel Merkezinde: Mehmet Karaca, Kemal Daysal, Halit Erdem, Ekrem Aydın, Ertan Uyar (Sankarımızdan İKD Kadınların Sesi gazetesinin yöneticiliğini yapan TKP üyesi Berrin Uyar ile evlidir), Nejat Firuz Kahi; Bank-Sen'den: Yücel Çubukçu, Alaattin Kılıç, Av. Ömer Günbulut; Petkim-İş Sendikası'ndan: Ali Rıza Kaptan, Aster-İş Sendikası'ndan: Ayhan Duman, Yaşar Sirmen; Yeni Haber-İş Sendikası'ndan: Genel Sekreter; Tekstil Sendikası'ndan: Celal Günay adlı şahıslar, sendikal alanda faaliyet sürdüren TKP üyeleridirler. Ayrıca, Gıda-İş ve Baysen sendikalarında da TKP örgütlenmesi mevcuttur.

TKP — MK ve Polit Büro üyesi Mehmet Aydan Bulutgil Ankara Emniyet ifadesininin 46. sayfasında sendikalarla ilgili olarak şöyle konuşmuştur:

"Sendikalar büyük bir işçi potansiyelini içinde barındıran kuruluşlardır.

* Yukarıdaki "... " işaretini iddianamenin elimizdeki kopyasından okuyamadığımız bazı yerler için kullandık. Sonraki bölümlerdeki "... " işaretleri ise iddianamenin kendisindedir.

TKP, sendikaları ve sendikaların mücadelesini işçi sınıfını anti-kapitalist yönde bilinçlendiren örgütler olarak görür. Bu nedenle bu potansiyel üzerinde etkili olabilmek için sendikalar içinde örgütlenme çalışmalarını sürdürür. TKP, üyelerini sendikaların fabrikalarda örgütlenmesinde aktif rol almaya çağırıştır ve TKP'nin sendikalar içindeki faaliyetlerini yönlendirmek amacıyla 1977 yılına kadar İstanbul ilindeki parti örgütüne bağlı olarak çalışan Sendikalar Komitesini bu tarihten itibaren ülke çapındaki Merkezi Sendikalar Komitesi durumuna getirmiştir. Bu komitenin sekreterliğini Merkez Komitesi üyesi Sıtkı Coşkun yapmaktadır. Komitede ayrıca Mehmet Karaca ve Kemal Daysal üye olarak bulunuyordu. Bu komitenin görevi TKP'nin fabrikalar içinde uygulayacağı politikanın genel hatlarını belirlemek ve günlük olarak TKP'nin sendikalar içindeki faaliyetlerini yönlendirmek olarak tesbit edilmiştir. İstanbul'da sendika genel merkezlerinde ve sendika şubelerinde bulunan parti üyeleri bu komiteye bağlı olarak çalışıyor. Her yörede de il komitelerine bağlı olarak sendikalar içinde bir partisel faaliyetin var olması durumunda sendika komitesi kurulur ve bu faaliyeti yönlendirir. Merkezi Sendikalar Komitesiyle yörelerdeki sendika komiteleri arasındaki irtibat iki yönden kurulur. Birinci yol Merkezi Sendikalar Komitesinin belirlediği günlük çalışmalara ilişkin yönlendirmelerin yöre sekreterlerine ulaştırılmasıdır. Yöre sekreterleri de bu bilgileri illerdeki partinin sendika sorumlusuna iletirler. İkinci yol da yörelerden birer sendika sorumlusu ile Merkezi Sendikalar Komitesi arasında bir bağlantı kurulmasıdır. Bu bağlantı parola ve işaret yoluyla olur. Bu ikinci yol ile bağlanan irtibat partisel bağlantı kurulmaz ve yalnızca sendikalardaki faaliyetleri koordine etmeyi amaçlar. TKP'nin genel merkez düzeyinde etkili olduğu sendikalar arasında en başta Maden-İş gelmektedir ve Bank-Sen, Bay-Sen, Yeni-Haber-İş, Petkim-İş, Asker-İş'tir. Yine genel merkez düzeyinde etkin olmamakla beraber Tekstil ve Gıda-İş Sendikalarında da TKP'nin belli bir etkisi vardır. Ayrıca şube düzeyinde gerek bu sendikaların, gerekse başka sendikaların şubelerinde TKP'nin yer yer etkinlikleri vardır. Bu konudaki geniş ve sıhhatli bilgileri yöre ve il komiteleri bilir. Yukarıdaki ismini verdiğim altı sendika da merkezi Prag'da bulunan Dünya Sendikalar Federasyonu'na üyedirler. Maden-İş Genel Merkezinde parti üyesi olarak bildiğim sendikacılar Mehmet Karaca, Kemal Daysal, Halit Erdem, Ekrem Aydın,

Ertan Uyar ve Nejat Firuz, Bank-Sen sendikasında, Yücel Çubukçu... isimli şahıslardır."

Sanıklarımızdan TKP Merkez Komitesi üyesi ve Doğu Karadeniz Yöre Sekreteri Ölmez parti isimli İbrahim Cihan Şenoğuz yakalandığında üzerinde ve evindeki çantasından çıkıp kendisine ait olduğunu ve firardaki Deniz parti isimli olarak bildiğimiz Mustafa Hayrullahoğlu'ndan — ki bu firardaki şahıs MK üyesidir — aldığını söylediği ve ekspertiz raporuna göre de kendisine ait olduğu anlaşılan belgeler incelendiğinde, Aydan Bulutgil'in ifadesi ve dosyası arasına eklediğimiz Paris'te basılmış Türkiye ile Dayanışma Bülteni isimli 1. sayısı 1 Şubat 1982'de çıkmış ve Türkiye'ye gelmiş haber sirküleri muhtevası arasında ayniyet olduğu görülmüştür.

Bültende şöyle deniyor:

"Bilindiği gibi 12 Eylül 1980'den beri Türkiye'de askeri diktatörlük rejimi hüküm sürüyor.

"... uluslararası demokratik kamuoyu, ülkemizdeki ve Avrupa'daki Türkiyeli demokratik güçler seslerini yükseltiyorlar. 'Tutuklu tüm demokratlara, DİSK yöneticilerine özgürlük', 'İşkenceler son bulsun' belgileri demokrasiden yana, insanlıktan yana herkesin belgisi oldu.

"Elinizdeki bu bülten, Türkiye ile yapılan dayanışma eylemlerini, Türkiye'deki politik durumu, baskıları, ekonomik uygulamaları sizlere ulaştırmaya çalışacak. Bu çalışma ülkede verilen ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyal ilerleme savaşımının bir parçası olacaktır."

Ayrıca bültende çeşitli bildirimler yer alıyor.

DİSK Yürütme Kurulu üyesi Kemal Daysal'ın "52'lere Özgürlük" başlıklı dayanışma çağrısında şunlar söyleniyor:

"12 Eylül 1980 askersel darbesinin hemen ardından çalışmaları durdurulan DİSK'in yaklaşık 1,5 yıldır tutuklu bulunan yöneticilerinin yargılanmasına 24 Aralık 1981 gününden itibaren devam ediliyor.

"Bu dava için görevlendirilen Askeri Savcı, DİSK'in Anayasal haklarını kullanarak yasalar çerçevesi içinde sürdürdüğü sendikal, demokratik etkinliklerini suç gibi göstermeye kalkışıyor.

"... DİSK yöneticilerinin idam talebiyle yargılanmasına ve Türkiye'de sendikal, demokratik hakların kabaca çiğnenmesine tüm uluslararası sendikal örgütler ve dünyanın birçok yerinde ulusal sendikalar ve demokratik çevreler aktif protestolarını bildirdiler.

"Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF), Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Birliği her yandan davayı olanca ilgililerle izlerken diğer yandan hükümet ve askeri cunta nezdinde girişimlerde bu-

lunarak DİSK davasının derhal durdurulmasını talep ettiler.

"... Avrupa'nın ve dünyanın birçok ülkesinde DİSK'le dayanışma komiteleri kuruldu. Bu enternasyonalist dayanışma, ülkemizde zor koşullar altında, sendikal, demokratik haklarına yeniden kavuşmak için fedakârca mücadele eden işçi sınıfımızı cesaretlendiriyor. Bu nedenle işçi sınıfımız sizin bu kardeşçe dayanışmanıza büyük değer biçiyor. Ve sizlere teşekkür ediyor.

Bilindiği gibi 13 Şubat DİSK'in kuruluş yıldönümüdür. DİSK üyeleri, Türkiye işçi sınıfı, 12 Eylül darbesi öncesi her yıl, bugünü büyük coşku içerisinde ve yığınsal törenlerle kutladı.

"... Cunta yönetiminin geçen yıl olduğu gibi bu yıl da 13 Şubat kutlamalarının serbestçe yapılmasına izin vereceği beklenemez. Ancak işçi sınıfımız geleneklerini sürdürmenin kararlılığı içinde, koşulları dikkate alarak, çeşitli biçimlerde 13 Şubat kutlamalarını sürdürecektir.

"... Sizlerden beklediğimiz DİSK ile dayanışmanızı daha aktif ve yeni bir düzeye yükseltmenizdir. Sizin göstereceği yeni yeni etkinlikler, 52 arkadaşımızın hayatlarının kurtarılmasında önemli bir rol oynayacaktır.

"52'lere Özgürlük' belgisini bulduğumuz her ülkede, gür bir şekilde haykıralım. Bu belginin yaşama geçmesi için çabalarımızı daha da arttıralım."

Türkiye Komünist Partisi (TKP) Davaları Sürüyor isimli yazıda da:

"TKP ile ilgili Gölcük davası ve Adana davası sürüyor. Ankara davasının 15 Şubat'ta başlayacağı bildiriliyor. Bu davalarda toplam 526 kişi yargılanıyor. Tutuklulara aylarca insanlık dışı işkenceler yapılarak TKP üyesi olduklarını onaylamaları isteniyor" deniyor.

"Uluslararası Dayanışma Yükseliyor" başlıklı yazıda da şöyle deniyor:

"52 DİSK yöneticisinin idam iste miyle yargılanmasına karşı, uluslararası sendikal merkezlerin protestoları yükseliyor. Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF)... DİSK yöneticilerinin özgürlüğe kavuşması için dayanışmayı yükseltiyor.

"DSF aldığı bir kararla, Uluslararası Demokratik Hukukçular Birliği ile birlikte DİSK davasını sürekli izlemek için iki avukat gönderdi.

"Ayrıca yukarıda adı geçen sendikal örgütler Türkiye'ye üst seviyede yöneticilerinden oluşan delegasyonlar gönderdiler. Yine adı geçen örgütler Türkiye hükümetine karşı davalar açtılar. 9-14 Ocak tarihleri arasında Brüksel'de bulunan DİSK Yürütme Kurulu üyesi Kemal Daysal Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, Dünya İş Konfederasyonu ve Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nu ziyaret etti. Daysal, DİSK davasıyla ilgili gösterdikleri kardeşçe dayanışmaya teşekkür etti. Daysal daha önce de DSF'yi ziyaret etmiş ve sekreteriyle görüşmüştür.

"... DİSK'e bağlı Bank-Sen Sendikasının üç yöneticisi ile Hollanda İşçi Partisi ve Avrupa Konseyi Raportörü 14 Aralık 1981'de ortak basın toplantısı yaptılar. Söz alan Bank-Sen Genel Sekreteri Yücel Çubukçu Türkiye'deki gelişmeleri anlattı. Cenevre'de bulunan Birleşmiş Milletler personelinin sendikası Evren'e bir telgraf göndererek, 'DİSK'in çalışma olanaklarına kavuşması ve 52 yöneticisinin serbest bırakılmasını' istedi.

"14-16 Ocak 1982 tarihinde Paris'te yapılan 2. Uluslararası mühendis, kadro ve teknisyen örgütlerinin konferansına, Türkiye adına Maden-İş Genel Başkanı Mehmet Karaca başkanlığında bir delegasyon katıldı. Konferans Evren'e bir mektup göndererek 52 DİSK yöneticisinin serbest bırakılmasını istedi.

"...TKP-MK üyesi olmak ile suçlanan Ulvi Oğuz'un işkenceden dolayı sağ kolunun felç olduğu ve yine TKP-MK üyesi olarak suçlanan Aydan Bulutgil'in camdan atıldığı ve iki ayasının felç olduğu DSF ve CGT delegasyonunun Türkiye dönüşü basın toplantısında açıklandı.

"Delegasyon bir DİSK duruşmasını izleyip dava ile ilgili geniş bilgiler verdi. Özetle, 'DİSK yöneticilerinin düzmece, komik iddialarla idam edilmek istendikleri ve savunma haklarının çiğnendiğini' belirttiler. DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk yaptığı çağrıda şunları vurguluyor:

"Bizim ölümümüze gerek duyuyorlar ve olanak bulurlarsa sonuna kadar gidecekler. Kurtuluşumuz uluslararası kamuoyuna bağlıdır."

Bülten "Türkiye demokrasi güçleriyle ve DİSK yöneticileriyle yaptığınız her türlü dayanışma eylemlerinizi, lütfen bülten adresimize gönderiniz" mesajı ile bitmektedir.

İbrahim Cihan Şenoğuz'da yakalanan belgelere gelince, "Ajitatörün Not Defterinden" başlıklı notta şöyle deniyor:

"DİSK ile dayanışma yurt içinde ve yurt dışında geliyor. 52'lerin geleceği evde, mahallede en çok konuşulan sorun durumuna geliyor. DİSK'in haklılığını onu yargılayanların içyüzünü gösterebilmek için olanaklarımız artıyor. Aşağıdaki kanıtları, somut, canlı, yerel örneklerle güçlendirerek yaygınlaştırabiliriz.

"DİSK komünist bir örgüt değildir. Üyeleri de yöneticileri de farklı politik görüşlere sahiptir. Onları birleştiren işçi sınıfı ve ülke çıkarları için savaşımdır. Komünistler politik görüşlere bakmadan işçi ve emekçiden yana olan herkesi desteklerler. Bu nedenle idamla yargılanan DİSK yöneticilerini savunuyorlar. DİSK hiçbir görüşünü gizlemedi. Açık savundu. 14 yıl boyunca yasal savaşı sürdürdü. Savcı şimdi DİSK'in kuruluşundan beri yasadışı, illegal bir örgüt olduğunu, ihtilal hazırlığını yaptığını

öne sürüyor...

"Kampanyanın olanaklı eylem biçimleri:

"1. Ana hedef yığınların dikkatini dava üzerine çekmektir. Bunun için her türlü olanaktan yararlanılmalıdır. İşyerinde, mahallede, okulda, topluluklarda DİSK davası üzerine konuşulmasını sağlayacak ajitasyon çalışmaları örgütlenmeli, olanaklı olan yerlerde küçük gösteriler düzenlenmelidir. Yığınların dikkatini çekecek ve onların katılımını sağlayacak çeşitli yöntemler yaratıcı biçimde bulunmalı ve uygulanmalıdır.

"2. Ajitasyon ve propaganda için legal-illegal her olanaktan yararlanılmalı. Temel belgi 52'lere Özgürlük'tür. Kullanılacak temel fikirler ve kanıtlar radyodan (Bizim Radyo ve TKP'nin Sesi Radyosu ima edilmekte) ve diğer belgelerden (Örneğin: Tükiye'de muhtelif adreslere gönderilen söz konusu ettiğimiz bülten) çıkarılmalı, ancak bunlar yerel koşullara uygun somut, canlı bir biçimde yığınlara iletilmelidir.

"3. Belli aralıklarla kendi imzanızla ya da yerel koşullara uygun değişik imzalarla bildiriler çıkarılmalıdır.

"4. Evren'e mektup çoğaltılıp doğrudan ya da dolaylı yollarla geniş bir dağıtım örgütlenmelidir. (Bültende söz konusu edilen mektup)

"5. Diğer ilerici güçleri kampanyaya çekmek için gerekli girişimler yapılmalı, ortak eylem biçimleri üzerinde yaratıcı çalışmalar düzenlenmelidir.

"6. Her düzeyde yapılan çalışmalar merkeze bilgi olarak, yazılı biçimde iletilmelidir. Bilgiler somut olmalı yapılan eylemler, tepkiler, yığınların ne düşündüğü, ne konuştuğu, yer ve kişiler tasvir edilerek anlatılmalıdır.

"Not: Bu ve DİSK'le dayanışma kampanyası metinleri üst örgütlerin yararlanmaları içindir. İçerikleri, sözlü olarak alt örgütlere indirilmelidir."

Ayrıca İbrahim Cihan Şenoğuz'un kendi kaleminden çıktığı tesbit ve kendisince *Athm* dergisinden kopya edildiği anlaşılan "Örnek Bir Çalışma" başlıklı notta ise şöyle deniyor:

"Komitemizin çalışma alanında yeni bir fabrika kurulmuş, üretime yeni başlamıştı. İşçi arkadaşlar çok değişik katmanlardan geliyordu. Bilinçleri geri, savaş deneyimleri yoktu. Bu koşullarda patron işyerine gerici bir sendikayı sokmayı ve işçilerin birliğini engellemeyi başarmıştı. Önce fabrikada bir tek yoldaşımız vardı. Sıfırdan başlayıyordu. Tüm güçlüklerle karşın yoldaş sonunda fabrikada ilk temel birimi kurmayı başardı. İşleri zordu. İşçileri çevresine çekecek somut istemlerden, yemekhane, servis arabaları, vb. ile ilgili istemlerden yola çıktılar. İşyerindeki sarı sendikacılar kontrolü tümenden elden kaçırmamak için bu tür eylemlere karşı çıkmıyorlardı. Sınırlı başarılar kazanıldı. Dikkatli davranıyor, işçinin bilinç düzeyinin ve koşulların kaldıramayacağı işlere kalkışmıyor, adım adım ilerliyorlardı. Gi-

derek işçinin güvenini kazandılar. Bu kolay olmadı. Sabırlı bir çalışmanın ürünü oldu. Ama işçinin güveni bir kez kazanılınca, bu temel üzerinde ileri işçiler arasında ilk sempatan halkaları da oluştu. Yoldaşlar küçük guruplarla fabrika dışında eğitimler düzenlemeye giriştiler. En ileri sempatanlara parti yayınlarını vermeye başladılar. Bu temel örgütün dışında başka yoldaş yok bu fabrikada, ama işçi arkadaşların büyük çoğunluğunu sınıf çıkarları yönünde yönlendirebiliyordu artık partimiz. Bir süre sonra patron bir kısım işçiye çıkış verdi. Komitemizde koşulları, işçinin ruh halini değerlendirdik. Temel örgütümüzün önerisiyle, ilk kez şartel indirmeye karar verdik. İşçilerin hemen tümü direnişe katıldılar. Çevre fabrikalardan da dayanışma sağladık. Bunun çok olumlu bir etkisi oldu. Direniş günlerce sürdü ve ancak jandarma baskısıyla kırıldı. Doğal olarak işçi arkadaşlarda yılgınlık, gerileme belirtileri başlamıştı. Yoldaşlar eylemi yepyeni bir yönde sürdürmeye giriştiler. Tutuklu ve işten çıkartılan arkadaşlarla dayanışmayı örgütlemeye koyuldular. İşçi jandarmayı, patronu, sarı sendikacıyı somut olarak yan yana görüyordu. Yoldaşlar ise bunun politik anlamını arkadaşlara anlatıyorlardı. Direniş kırıldı. Ama işçinin savaş gücü kırılmadı. Aksine bu direnişten sonra partimize savaşında çelikleşmiş yeni yoldaşlar kazandık.

Bir parti komitesi"

İbrahim Cihan Şenoğuz'da yakalanan bu belgeler yukarıda mevzu ettiğimiz bülten haberleriyle karşılaştırıldığında TKP mensuplarının, yurt dışındaki firari sanık elemanlarının DİSK ile müşterek ve koordineli çalışmalarını ve dışarıda organize edilen kampanyaların Türkiye'deki TKP mensuplarında da birlikte yürütülmesinin planlandığını göstermektedir.

h. TKP'nin Birlik Dayanışma guruplarıyla ilişkisi

Her türlü yasal kuruluş içinde (sendika, dernek vb.) ortaya çıkan ve genel olarak TKP'nin politikasını destekleyen guruplara Birlik Dayanışmacı adı verilmiştir. Parti üyesi olmamakla beraber, partinin çalışmalarını, partinin genel faaliyetlerini destekleyen sempatanlarla ilişki kurarak parti üyeliğine hazırlayan bu Birlik Dayanışma gurupları, partinin üye sayısını arttırmada büyük bir insan gücü potansiyelini oluştururlar. TKP'nin yayınlarını, ileriye dönük politikasını izlerler. Birlik Dayanışmacılarla TKP üyeleri arasındaki fark TKP'lilerin partiye üye olmaları, Birlik Dayanışmacıların ise olmamasıdır.

TKP'nin yasal basın faaliyetleri

TKP'nin yasal basın çalışmaları, 1976 yılından beri Cavlı Çuflaz adlı parti üyesi tarafından yönetilmektedir. Bu cümleden olarak Konuk Yayınlarının sahibi parti üyesi Doğan Görsev ile Ürün Yayınlarının yöneticisi parti üyesi Ural Ataşer'in partiselsel ilişkileri Cavlı Çuflaz'a devredilmiştir.

Konuk Yayınları, bilimsel sosyalizmin değişik konularında çeviriler yaparak kitaplar yayınlamıştır. Yayımlanan ve yayına hazır duruma getirilmiş kitaplar TKP'nin yönlendirmesiyle olmuştur.

Aylık olarak yayınlanıp, TKP siyaseti doğrultusunda yazılar yayınlayan *Ürün* dergisinde yazılar TKP üyeleri tarafından hazırlanmış, bu dergi TKP tarafından yönlendirilmiş, Ürün yayınlarının bastırıldığı kitaplar parti denetiminden geçtikten sonra yayınlanmıştır. Maden-İş Sendikası tarafından satın alınan *Politika* gazetesi'nin yayın yönetimi TKP üyeleri tarafından yürütülmüş, sorumlusu Aydın Engin'in parti ilişkisi Cavlı Çuflaz'a devredilmiş, gazete, kapatılana kadar yayın faaliyetlerini TKP siyaseti doğrultusunda sürdürmüştür. *Politika* gazetesi yöneticisi Oya Baydar, Yazı İşleri Müdürleri Aydın Şenesen (Bu sanık yine sanıklardan Zerrin Şenesen'in eşi, Berrin Uyar'ın eniştesi ve nihayet Haluk Sarıbaş ile evli Mürüvvet Sarıbaş'ın erkek kardeşidir) ve Osman İkiz parti üyeleridirler.

Parti kararı ile yayına başlayan *Savaş Yolu* dergisinin yöneticiliğini yapan Oya Baydar'ın parti ilişkisi Cavlı Çuflaz'a devredilmiş, bu dergi kapandıktan sonra yine parti kararı ile yayına başlayan *Güneşli Dünya* dergisinin de sorumluluğuna Oya Baydar getirilmiştir.

Ürün dergisi kapatıldıktan sonra çıkan *Çağ* dergisi de parti kararı ile yayına başlamış, sorumluluğuna Ural Ataşer getirilmiştir.

Uluslararası komünist hareketin teorili enformasyon dergisi olan *Barış ve Sosyalizm Sorunları* dergisi, parti üyesi olan Ahmet Taştan'ın yönetiminde yayınlanmıştır. Bu dergide yayınlanan yazılar yurt dışında bulunan kaynaklardan temin edilmiştir.

Ayrıca merkezi Ankara'da olan ve 9 ilde şubesi bulunan Temel Dağıtım, TKP üyesi Ahmet Taşkırın tarafından yönetilmektedir.

TKP'nin teknik büro ve kurye faaliyetleri

TKP'nin, Türkiye'de Merkezi Teknik Komitesi bulunmaktadır. TKP Merkez

Komite ve Polit-Büro üyesi Aydın Meriç'e bağlı olarak faaliyet gösteren bu komitenin görevi, sahte kimlik ve pasaportları hazırlamak, belge ve bilgileri mikro filme çekmek, yurt dışına çıkartmaktır.

Sekreterliğini Kadir parti adlı şahsın yaptığı Merkezi Teknik Komitede Fehmi Arslan ve Ahmet Zeki Kutluay adlı parti üyeleri bulunmaktadır.

Yörelerdeki teknik komitelerin görevi parti yayın organı *Atılım*'ın basılması ve çoğaltılmasını sağlamak, parti belgelerini, üye dilekçe ve özgeçmişlerini, belgeleri mikro filme almak ve bunları Merkezi Teknik Komiteye ulaştırmaktır.

Merkezi Teknik Komitede hazırlanan mikro filmler Ahmet Zeki Kutluay tarafından gizlenmekte, bir kurye vasıtasıyla yurt dışına çıkarılarak Aydın Meriç'e teslim edilmektedir. Bu kuryelik görevi, son zamanlarda, adına şirket kurulmuş Kahraman Gıda Pazarlama'da çalışan sanıklarımızdan Kahraman Aydın ve Zekai Erkan tarafından gerçekleştirilmiştir.

Ulusal Demokratik Cephe

1. TKP Programında UDC

TKP'nin 1975 Programından bahsederken Ulusal Demokratik Cephe söz, fikir ve sloganından pek kısa bir şekilde bahsetmiştik.

1943 yılında ilk defa basında Tek-Cephe, Anti-Faşist Cephe deyimleri kullanılmıştır. Bu cephenin o günün politik şartlarına uygun ismi "Faşizm ve Vurgunculuk Aleyhine Geniş Cephe Birliği"dir.

Savaş sonunda ortaya çıkan çok parti anlayışı, TKP tarafından yeni bir cephe fikrini ortaya getirmiştir. "Milli Birlik Cephesi" veya "İleri Demokratlar Cephesi" adını alan bu faaliyet Cumhuriyet Halk Partisi iktidarını karşısına alıp yıpratmayı amaçlamıştır.

1946-1950 yıllarına kadar, Ankara'da "Türkiye Gençler Derneği", İstanbul'da "İstanbul Yüksek Tahsil Derneği" ve "Türk Barışseverler Derneği" gibi legal olarak teşkil edilen çeşitli dernekler vasıtasıyla cephe politikasının olgunlaştırılmasına çalışılmıştır. Haklı gibi gözüken bu konularda faaliyet gösteren bu derneklerin asıl gayesi, TKP'nin cephe politikasının yerleştirilmesidir.

Ulusal Demokratik Cephe fikri DİSK'in çağrısından çok önce, İsmail Bilen'in Genel Sekreter olmasından sonra, 1974 yılında, TKP Programında "TKP'nin Savaş Ödevi" başlığı altında yer almıştır. Bu konuda, "... TKP'nin

yakın amacı olan 'İleri Demokratik Devrim' düzeyine, ana devrimci güç olan işçi sınıfının öncülüğünde, köy emekçilerinin, geniş orta tabakaların, devrimci aydın ve gençliğin savaş ve eylem birliği ile ulaşılabilecektir... Bütün bu güçlerin Ulusal Demokratik Cephe birliği, bu amaca ulaşmada tarihsel bir rol oynayacaktır. Bu aşamada bütün ulusal, demokratik, anti-emperyalist, anti-feodal dönüşümler gerçekleştirilecektir..." denilmektedir.

Daha sonra TKP Genel Sekreteri İsmail Bilen'in Yunanistan Komünist Partisi yayın organı *Rizospastis* gazetesinin 26 Şubat 1977 tarihli sayısında yayınlanan demecinde, "... Partimiz TKP, gerek ideolojik, gerekse örgütsel bakımlardan bu sınıfsal ve ulusal savaşımın başını çekiyor. Partimizin stratejisi ve taktiği, Türkiye'yi emperyalizmin, işbirlikçilerinin ege-menliğinden kurtarmaya yöneliktir. Bu amaçla partinin önünde duran görev bütün ilerici, demokratik, yurtsever güçleri bir araya getirmek, Ulusal Demokratik Cepheye birleştirmektir..." ifadeleri yer almıştır.

Yine gerek TKP Merkez Komitesi yayın organı *Atılım*, gerekse TKP'nin Sesi Radyosu ile Bizim Radyo yayınlarında, "... Ulusal Demokratik Cephe politikası TKP'nin temel politikasıdır. UDC, işçi sınıfının hegemonyasında, işçi-köylü bağlaşıklığı temelinde, tüm emekçilerin, orta katmanların ve ulusal burjuvazinin ileri kolunun birleşik savaşım organıdır. Sosyalizme açılan ileri demokratik bir düzen, böylesi bir cephenin devlet iktidarını tümüyle ele almasıyla kurulabilir... UDC, İleri Demokratik Devrim aşamasında bir basamak olacaktır..." cümlesiyle UDC geniş kitlelere empoze edilmiştir.

2. DİSK'in UDC çağrısı

DİSK'e göre, "... en mükemmel biçimiyle bir Ulusal Demokratik Cephe, işçi sınıfını ve diğer halk kesimlerini temsil eden siyasi partiler arasında ve bunların ortak iktidarına yönelik bir program etrafında kurulan ortak birliktir..."

Bu nedenle çağrıda "... işbirlikçi sermayenin en gerici kesimlerinin oluşturduğu gerici ve faşizm cephesi olan ikinci MC saf dışı bırakılmalı ve yerine işçi ve emekçilerin acil sorunlarına çözüm getirecek, faşist turmanışı önleyecek, demokrasinin sınırlarını genişletecek, ulusal bağımsızlıktan yana, barış ve toplumsal ilerlemeden yana olan parlamento içindeki ve dışındaki tüm örgüt ve güçlerin UDC içerisinde bir araya gelmesi ve UDC'nin güçlendirilmesi acil bir görev ve sorumluluktur..." denilmiştir.

Komünizme geniş bir kitle desteği

kazandırmak için, DİSK Genel Başkanı olduğu günlerde Kemal Türkler tarafından yapılan bu çağrının hedeflerinden en önemlisi, komünist hareket için kullanılabilir her gücün ortak eylemini sağlayabilmektir. Çünkü, birleşik cephenin kurulması için, bu cepheye dahil olacakların — bugün için — Marksist-Leninist felsefeyi benimsemiş olmalarına gerek yoktur. Ayrıca şart da değildir. Zira cephede inisiyatif daima DİSK'in elinde olacaktır. Sadece, mevcut hükümete, faşizme, gericiliğe karşı olmak, işçi demokrasisinden yana olmak yeterlidir. Çünkü onlar bugün Türkiye'de demokrasi idaresinin olmadığını savunurlar. Ancak DİSK'in anladığı demokrasi — Sovyetler Birliği demokrasisi — işçi sınıfının demokrasisidir.

3. UDC'nin amacı

DİSK'in UDC çağrısının amacı, ikinci MC Hükümetini iktidardan uzaklaştırmak ve kamuoyunda bunun faşizm tehlikesine karşı yapıldığı imajını yaratmak idi ise de, gerçekte ve ilk etapta amaç şuydu:

1. DİSK'in sol yelpazede liderliğinin tescili ve işçinin siyasi partisi (İsmail Bilen yönetimindeki TKP olarak tanıyan) TKP'nin legaliteye çıkarılması,
2. Legaliteye çıkarılması istenen (İsmail Bilen yönetimindeki) TKP'nin, işçi sınıfının gerçek siyasi partisi olduğu imajının yaygınlaştırılması,
3. Türkiye'deki sol yelpazede mevcut bulunan dağınlığın toparlanması ve sol yelpazeye sahip çıkılması,
4. Sol kesimde, TKP'nin etkinliğinin yerleşmesinin sağlanması,
5. TKP'nin Türkiye solunda bugünkü yerinin tesbiti (sol yelpazedeki yerinin ölçümü).
6. Bugün Türk solunda güçlenmekte olan Maoist akımın tirmanışının durdurulması ve yok edilmesi,
7. Türkiye solundaki siyasi partilerin ve kuruluşların gücünün ölçülmesi,
8. Türk solunun örgütlü, dışa ve içe yönelik olarak temsil edilmesi,
9. Türk solunun tepkisinin, TKP'nin tepkisi halinde kanallı edilemesi,
10. TKP'nin gayesi elde edilen güçleri, TKP'nin doğrultusunda eyleme geçirebilir.

UDC'nin, 10 maddede formüle edilen amaçları tek tek ele alındığında şu sonuçlar elde edilecekti:

— DİSK, UDC çağrısını ortaya atmakla bünyesel kuruluşların da desteğini alarak, cephe sermayesi altında, Türk solunu toplamak ve TKP'yi kurmak için aday olduğunu ilan etmek istemektedir. DİSK, Türk solunu bu şemsiye altında toplayabilirse, liderliği

de onaylanmış olacaktır.

— Sol cephe içerisinde, daima Komünist Partisi inisiyatifi elinde tuttuğundan, ileride Türkiye'de, işçinin siyasi partisi kurulmak istendiğinde, bu işi cephenin yapması sağlanacaktır.

— DİSK: "Bugün Türkiye'de TKP'yi kuracak güç yoktur. Ancak bugünden oluşturulmaması da hatalıdır" düşüncesinden hareketle, "Bu güce sahip olmak için, birlikte olalım, toplu eylem yapalım, legal illegal örgütler oluşturalım. Şehir, kasaba, köy ve mahallelerde örgütler kurarak istediğimiz yönde onları harekete geçirsek, mevcut hükümetten partimizin kurulmasının zaman içinde de olsa serbest bırakılmasını sağlarız. Bunun dışında, mevcut, bize yakın siyasi partileri destekleyerek de, parti açısından mevcut olan sorunlar ortadan kaldırılarak TKP legaliteye kavuşur" görüşüyle, Ulusal Demokratik Cephe çağrısını yapmıştır.

— DİSK, UDC çağrısı ile, Türk solundaki bütün örgütleri UDC adı altında toplayıp işçi bütünlüğünü geliştirerek, mevcut hükümet karşısında savunma durumundan, saldırı durumuna geçecek ve liderliği bırakmadan da cepheyi oluşturan örgütleri eğitecektir. Dimitroff öğretisinde, "cepheyi kitle saflarında yaratmanın en iyi yolu parti dışı sınıfsal örgütleri oluşturmaktır. Bu organlar aynı şekilde işçi sınıfının gelişen ortak eylemini bozmak isteyen cephe muhaliflerine karşı da en iyi silahtır" demektedir.

Cephe çağrısında bulunan DİSK üst yönetiminde, TKP'nin etkin olması dolayısı ile, cephe, eylemlerini TKP'nin kendi amaçları doğrultusunda sürükleyebilecek, gerek cephe içinde, gerekse sol yelpazede etkinleşecek ve kökleşecektir. Bu nedenle DİSK'in tüm solu kapsayan UDC çağrısı, TKP'nin aynı zamanda Türk solunda kabulünün davetidir.

4. UDC neden ulusal demokratiktir

TKP, Ulusal Demokratik Cephenin neden ulusal ve neden demokratik olduğunu *Ürün* dergisi Mart 1978 tarihli 45. sayısında şöyle açıklamaktadır.

"Bu cephe ulusaldır. Çünkü, emperyalizme, onların yerli ortaklarına karşı duran tüm güçleri toparlamayı, savaş düzenine sokmayı ve uyumlandırmayı amaçlamaktadır. Öne sürülen erekler, cephenin savaş programı yalnızca işçi sınıfının öz çıkarlarını dile getirmekle kalmayıp, bu aşamada tüm emekçilerin, tüm ulusal güçlerin dirimsel isteklerini, haklı özelemlerini dile getirmektedir.

"Bu cephe demokratiktir. Çünkü, faşizme, faşizan güçlere ve onlarla kol

kola gitme eğilimi taşıyan işbirlikçi çevrelere karşı savaşımı programının temeli olarak alır.

Bundan başka ve bu öze uygun olarak, cephenin kendi işleyişi ve iç düzeni de demokratik bir temele oturduğu, cepheye katılan her örgüt ve kuruluşun tümüyle eşit olduğu ve cephenin ortak programı çerçevesinde özgürce karar almak hakkında sahip bulunduğu, örgütsel ve ideolojik bütünlüğün korunması hakkının yürürlükte olduğu, eleştiri ve özeleştiri ilkesinin canlı tutulduğu, eylem birliği ortak ereklere ve kardeşçe iknaya dayandığı için de, bu cephe demokratiktir."

TKP'nin ekonomik maskeli faaliyetleri

TKP'nin çok maksatlı diğer bir faaliyeti de ticari alanda bazı işletmelerin kurulmuş olmasıdır.

Bu cümleden olmak üzere Ankara, Bursa, İzmit ve İstanbul'da bazı ticari işletmelerin bulunduğu tesbit olunmuştur. Gepa, Topa, Nadaş, Testa ve Kahraman Gıda Pazarlama adlı işyerleriyle, bir buzdolabı mağazası, bir büfe, bir oto boyahanesi, torna tamir atölyesi ile kahvehane bu konuda verilebilecek misaller meyanındadır.

TKP'nin ekonomik görünümü bu işletmelerini, partinin sair çalışmalarına paravan olarak kullandığı ve buralardan elde ettiği gelirleri de parti amaçları için harcadığı bir hakikat olarak zikredilebilecektir.

TKP Merkez Komite ve Polit-Büro üyesi Mehmet Aydan Bulutgil, Ankara Emniyetinde verdiği ifadeye ilaveten kendi elyazısı ile yazdığı ifadenin partinin ticari faaliyetleriyle ilgili kısmında, bu konuların firari sanık TKP Türkiye Sorumlusu Nabi Yağcı'nın yönlendirmesi altında yürütüldüğünü ve İstanbul'da en büyük ve yüksek kâr kuruluşun elektronik beyinlere delikli kart imalatı yapan şirket olup, bu şirketin yöneticiliğini parti üyesi olan Maden-İş'in pazarlama şirketi Mipaş'ın eski Genel Müdürü Birol'un yürüttüğünü ve bu şirketin çok yüksek kâr getirdiğini, zira aynı işi yapan Türkiye'deki iki şirketten birinin bu olduğunu söylemiştir. Araştırma sonucu söz konusu şirketin Komat şirketi olup yönetim kurulu başkanlığını da Mustafa Birol Özkay'ın yaptığı tesbit edilmiştir.

Yine sanıklardan Mehmet Erhan Gömüç üzerinde yakalanan belgeler üzerine verdiği ifadede, Tan Matbaası'nın partinin malı olup tasfiye edildiğini, mürettephanenin de yaşamını yitirdiğini belirtmiştir.

Aydan Bulutgil'in ifadesine göre Konuk Yayınevi de partinin kararı ile kurulmuştur.

TKP Tüzüğü (1973)

Askeri Savcılığımızın 982/1808 esas sayılı dosyasının emanetin 3410 numarasına kayıtlı suç eşyaları incelendiğinde iki ayrı Türkiye Komünist Partisi tüzüğü bulunmuştur. (H.Tevetoğlu, F.Gülğün Tevetoğlu ve Sahir Ş.Beker'in yakalandığı evde.)

Hizipten önce, 1973 yılında kabul edilen Türkiye Komünist Partisi tüzüğü şöyledir:

"Türkiye Komünist Partisi Türkiye toplumunun en ileri ve devrimci gücü olan işçi sınıfının politik örgütü, onun savaşkan öncü koludur.

"TKP, proletaryanın, köylülerin, bütün emekçilerin haklarını, ulusun halk yığınlarının çıkarlarıyla bağdaşan menfaatlerini, anayurdun ulusal bağımsızlığını savunur.

"TKP, teorik bir görüş üzerinde el ele veren, tek ülkü ve tek fikri paylaşan, halkın ulusal, demokratik, devrimci geleneklerine bağlı olan, proleter enternasyonalizmine dayanan, çağımızın en devrimci bilimini, Marksizmi-Leninizmi eylemlerine kılavuz edinen komünistlerin gönüllü birliğidir.

"TKP, Ulusal Kurtuluş Savaşının içinde doğmuş, 1920 yılında kurulmuş, çetin savaş aşamalarından geçmiş, özbe öz ulusal bir partidir. Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin etkileri altında gözlerini dünyaya açmış, Marksizm-Leninizm ülkü ve ilkeleriyle yoğrula yoğrula yetişmiş, enternasyonalist bir partidir.

"Memlekette tâ baştan, büyük toprak ağalarıyla sarmaşa gelen, giderek emperyalist tekellerle kucaklaşan, tekellilik sürecinde olan finans oligarşisiyle, militarist klikle bütünleşen burjuvazinin egemenliği-diktatorası vardır.

"Gerici egemen sınıflar ve hükümetleri, öteden beri demokratik bir devrime, sosyal oluşuma, köklü ve devrimci bir toprak reformuna karşı yürümüşlerdir.

"Türkiye'de, köyde ve kentte sınıfsal ayrışma süreci, sınıf savaşları hızlanmıştır. Bu süreç ile birlikte, emekle sermaye arasındaki uzlaşmaz çelişkiler sertleşmiş, geniş ölçüler almıştır. Öte yandan emperyalizmle, özellikle Amerikan emperyalizmiyle Türkiye halkı arasındaki çelişkiler derinleşmiş, ulusal bağımsızlık direnişi ülke çapında bir nitelik almaya başlamıştır. Memleket iki düşman kampa ayrılmıştır. Bir uçta: politik yaşama sürekli etki yapan, hem nitelik, hem nitelik, bilinçlenme, örgütlenme bakımından ağırlığını gittikçe daha açık ortaya koyan işçi sınıfı, çoğunluğu tutan halk yığınları, ilerici güçler vardır. Karşı uçta: Sömürgeci, en gerici güçlere, devlet mekanizmasına, Amerikan emperyalizmine dayanan küçük bir azınlık bulunmaktadır.

"TKP, politikasını, eylemlerini, somut, tarihsel koşullara, memleketin ulusal niteliklerine, özelliklerine göre ayarlar, uygular. TKP'nin stratejisi ve

taktiği bu özellikleri içeren belli aşamalarda sınıfların yer alımını, güç dengesini hesaplayan Marksçı-Leninci ilkelere dayanır.

"TKP'nin yakın amacı: Bugünkü anti-demokratik düzeni kökünden değiştirmek, memleketi yabancı boyunduraktan kurtarmak, onu NATO'dan çekip çıkartmak, Anadolu topraklarını "atlama tahtası" dedikleri üslerden, Amerikan atom başlıkları yığınaklarından temizlemek, Türkiye'yi kölelik zincirine vuran ikili anlaşmaları yırtmaktır. TKP, halkça girişilen, gitgide yoğunlaşan ulusal bağımsızlık direnişinin başında yürür. Ulusal bağımsızlık direnişi, işçi sınıfının, geniş halk yığınlarının köklü sosyal oluşumlar, demokrasi ve barış için yürüttükleri mücadelenin kopmaz bir parçasıdır. Bu savaş, işbirlikçi hükümeti devirmek, yerine demokrasiyi, ulusal çıkarları savunan bir halk hükümeti kurmak için olan direnişle sıkı sıkıya bağlıdır.

"TKP, devrimci hareketin tükenmez, yenilmez güç kaynağı olan işçi ve köylü bağlaşıklığını sağlamak uğrunda savaşır. TKP, derebeylik artığı ilişkileri, ağalığı, marabalığı, tefeciliği kökünden kazıyacak, milyonlarca köylüye bedava toprak dağıtılmasını, onlara insanca yaşama, karahlıklardan kurtulma olanaklarını sağlayacak devrimci bir toprak ve tarım reformu için savaşır.

"TKP, bütün anti-emperyalist, anti-feodal güçleri işçi sınıfını, geniş halk yığınlarını, ilerici örgütleri, Türkiye'nin ulusal bağımsızlığı ve demokratik bir düzen için yürütülen savaşta, Ulusal Demokratik Cepheye birleştirilerek için savaşır.

"TKP, memleketin sosyal, politik, ekonomik, kültürel her yönlü gelişebilmesi, bunalımların, işsizliğin, yoksulluğun yok edilmesi, ileri demokratik bir düzenin kurulması ilkesini savunur.

"TKP, büyüklü küçüklü bütün halkların yazgılarını kendilerinin serbestçe çizmeleri ilkesini, Leninci ilkeleri savunur. TKP, şövenizme, burjuva ulusçuluğuna, memlekette ulusal azınlıkları, özellikle Kürt halkını zorla Türkleştirme, özümseme politikasına, bu halka karşı uzun yıllardır sürekli yürütülen teröre karşı bütün gücüyle savaş gelmiştir.

"TKP, memlekette gericiliğe, Amerikan köleliğine, faşist biçimi yönetime karşı, bağımsızlık, demokrasi ve halk için öğretim-egitim sisteminin kurulması uğrunda direnen gençlik ve öğrenci hareketlerini örgütler.

"TKP, çağımızın üç ana devrimci gücü olan, başında Sovyetler Birliği'nin bulunduğu sosyalist dünya ile bütün kapitalist ülkelerde işçi sınıfının devrimci hareketleriyle ve ulusal bağımsızlık direnişleriyle savaş bağlaşıklığını kuvvetlendirmek yolundan ayrılmaz.

"TKP'nin uzak amacı: Her tür sömürüyü yok etmektir; eşitsizliği, ezgiyi kaldırmaktır. Haksızlık düzenini yıkmaktır. TKP, bu yüksek ülküyü gerçekleştirebilmek, devrilen, egemenlikten

atılan burjuvazinin, emperyalizmin, emekçi halkın kazanımlarını geri almak, istemlerini çiğnemek için, gericilerin karşı koyuşunu kırmak, kapitalizmden sosyalizme, sonra komünizme geçebilmek amacıyla, işçi sınıfının politik egemenliğini, proletarya diktatorasını tarihsel bir zorunluk sayar.

"TKP uluslararası komünist hareketin kopmaz bir parçasıdır. TKP, komünist ve işçi partilerinin Danışma Toplantıları kararlarına bağlıdır.

"TKP, her soydan ve boydan oportünizme, dogmatizme, likidatörlüğe, fraksiyonculuğa karşı, Maoculuğa, Troçkizme, anarşizme, her tür bozgunculuğa karşı savaşa gelmiştir. TKP, eylemlerinde Marksist-Leninist ideolojinin ağırlığını koruy gelmiştir. TKP, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne, ölümsüz Lenin'in partisine içtenlikle, derin bir saygı duyar.

"Burjuvazi, tâ baştan Ulusal Kurtuluş Savaşının demokratik devrime dönüşmesine, bu aşamaya yükselmesine karşı koymuş. Komünist Partisi'ne karşı sürekli sert bir terör yürütmüştür. Gerici hükümetler, TKP'yi yığınlardan ayırma, halk hareketlerinden koparmak amacı ile onu yasaklamış illegaliteye itmiştir. TKP, bu yüzden gizli çalışmak zorunda kalmıştır. TKP, bu yasağın kaldırılması, bu anti-demokratik tutuma, bu zorbalığa son verilmesi, legal-açık çalışma hakkının kendisine sağlanması mücadelesinden hiçbir zaman vazgeçmemiştir.

"TKP, kadrolarını devrimci gücün ana kaynağı olan işçi sınıfının içinden girişken, aktif işçilerden, uyanık köylülerden, ilerici aydınlardan, yurtseverlerden toplar.

1. Parti üyeliği

"1. Partinin program ve tüzüğünü kabul eden, parti örgütlerinden birinde çalışan, parti kararlarına uyan, üyelik keseneklerini düzgün ödeyen, kadın ve erkek 18 yaşını dolduran her işçi, her köylü, ilerici, aydın, herkes TKP'ye üye olabilir.

"2. Partiye Alma:

"a) Partiye ancak tek tek üye alınır. Partiye üye almak nitelikleri bulunan herkesin yaşadığı, oturduğu veya çalıştığı yerdeki parti örgütüne, yahut doğrudan doğruya Merkez Komitesi'ne başvurur. Partiye girmek isteyen kimseyi, en az bir yıl stajı olan bir parti üyesinin tanınması, politik tutumunu bilmesi, onu desteklemesi gerekir. Başvurduğu temel örgütün, bu kimse hakkında etraflı bilgi edinmesi şarttır. Örgüt, partiye aldığı kimse için sorumluluk taşır.

"b) Başvurma temel örgütün toplantısında görüşülür, tartışılır. Partiye alma oy çoğunluğu ile kabul edilir. Bu kararı üst örgüt onaylar.

"c) Partiye alınan kimse belli bir adaylık süresi geçirir. Aday üyelik süresi bir yıldır. Aday üye seçmek ve seçilmekten gayri, parti üyesinin bütün haklarına sahiptir."

(Devam edecek)